

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. sz. I. em. Telefon szám: 311. Sürgőnycim: »Kereskedelmi Társaság«, Kolozsvár.)

Lóhere és Luczernamagot a legmagasabb napi ár mellett vásárolunk.

Kérjük a t. Gazdaközönseget, hogy lóhere s luczerna magtermését a meynység s az elérni óhajtott ár megjelölésével nekünk megmintázni sziveskedjék.

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

1010

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerős, Északakazalozók, Járvány-cseplőgépek, lóhere cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Víznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

HUBERT J. E.

Cs. és kir. udvari szállító

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Horosz és Kupás

ezelőtt Meskó Z.

Kolozsvár, főtér 19. szám.

UJ! Női divat, vászon és confectio üzlet. UJ!

Ajánlják a mélyen tisztelt közönségnek egész újonnan berendezett különlegességi raktárukat. — Rendkívüli nagy választék. — Olcsó árak. — Figyelmes kiszolgálás. — Minták bérmentve. — Tennis flanellek 15, 18, 20 kr. Női blouzok, szoknyák, Czibelin gyapjukelme 120 cm. széles 75 krtól. — Gyermekruhácskákban gyári raktár. 1212

2,000.000 Gleditschia csemete
ezre 5 kor. Több ezer almafa-
ajtvány 100 darab 36 korona.

Nemkülönbön mindennemű és faju gyümölcs-, dísz- és gazdasági fa, vadcsemete, diszcsereje, nagygyümölcsű földi eper, dugványok. oltóvesszők s különféle fa iskolai czikkek nagy mennyiségben eladók. 1222

20.000 darab nemes rózsa.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld:

Bajai Gyümölcsészeti Egyesület,

hová a megrendelések is intézendők.

Marosmenti birtok 126 holdas, közketlen a falu mellett sima tér helyen, vízmentes, szép gyümölcsös kerttel, épületekkel a birtokkal közvetlen összeköttetésben, úgy városához, mint a vasuti állomáshoz félóránnyira **eladó**, mennyiért és hol, a szerkesztőségénél megtekinthető. 1230

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Olajpogácsát

legjobb minőségben szállít,

Napraforgó magot

legmagasabb napi árrban keres

Erczmann Adolf

olajgyár **KATONA**, Kolozsmegye. 1225

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltőbb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

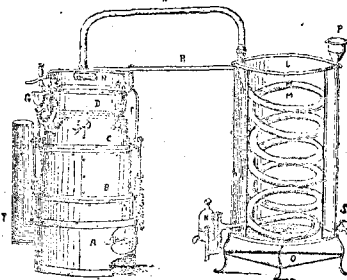
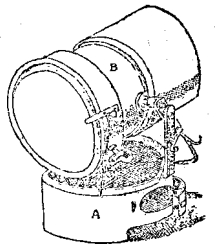
Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Az ezredéves országos kiállításon millevniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legújabb szerkezetű, tengelyen fordítható vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

gyümölcs-, törköly- és borseprű-lepároló készülékek

ezsüfekreverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy hengeralaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít

Gállik Lajos

rézművesmester üzlete

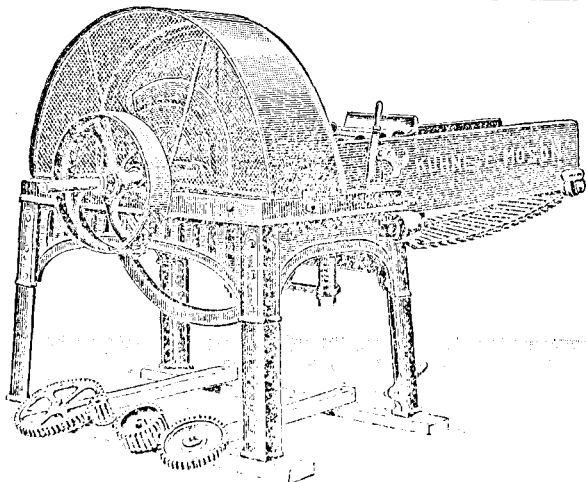
BUDAPEST,

VII. ker., Nyár-utca 15. sz.

Régi fémek becseréltetnek és

megvételnek.

1196

SZECSKAVÁGÓ- és RÉPAVÁGÓ-GÉPEK

kézi- és erőműhajtásra,

Burgonyamosó- és osztályozó-gépek,

Casali-féle szabadalmazott erőhajtású, valamint egyes és kettős tengeri morzsolók kézi hajtásra,

„Rapid“-darálók Takarmányfüllesztők,

Teljes takarmánykamara felszerelések,

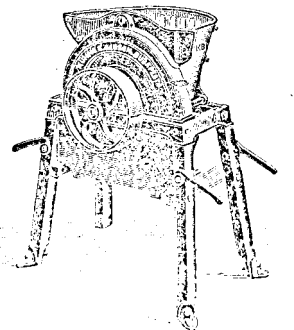
melyek sok évi tapasztalatok alapján, a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen szerveztetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak 1099

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi gazdasági gépgyára által

MOSONBAN

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A földmives-iskolák. I. R--s.	615
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.	616
Az őszi érhethő fagykárokról és az ellenük való védekezésről. <i>Gass Gyula.</i>	618
A gyümölcsfák trágyázása. <i>Csérer Gyula.</i>	619
Tárca:	
Igazságok a gyakorlati gazda életéből. V. (Vége.) <i>Milhofer Sándor.</i>	614
Kisebb szakközlemények.	620
Vegyes közlemények.	620
Darányi Ignác az „E. G. E.”-hez.	620
Hirdetések.	

A földmives-iskolák.

I.

Magyarország területén ma 17 állami és 5 többé-kevésbé magánjellegű földmivesiskola van.

Rimaszombat, Csákvár, N.-Szt.-Miklós, Pápa, Ada, Szt.-Imre, Algyógy, Kecskemét, Lugos, Jászberény, Hódmezővásárhely, Békés Csaba, Karcag, Komárom, Szabadka, Breznóbánya és Szilágysomlyó — az államiak székhelyei.

A beszercei, brassóföldvári, medgyesi, szebeni és csákvári földmives-iskolák — megyeiek, községiek és magánjellegűek.

Tehát van összesen 22 alsófokú mezőgazdasági szakoktatási intézetünk. Ezeknek a szervezését, illetve életbeléptetését megkezdettük 1884-ben s az első úttörő munkák emléke báró Kemény Gábor és gróf Széchenyi Pál miniszterek neveihez fűződik.

A cél, melyért ez iskolák szerveztettek: a földmives elem (kiszárad és munkásosztály) gyermekeinek mezőgazdasági képzése, oktatása. Más foglalkozási ághoz tartozók gyermekei még a fizetéses helyekre is csak *kivételesen* vehetők fel, ingyenes helyekre teljességgel nem.

Az 1898. évi 5870. sz. idevonatkozó min. utasítás a fennebbiekre és még igen sok más egyebekre vonatkozóan számos komoly és céltudatos irányelvet tartalmaz.

Mindenekelőtt kifejezést ad azon intenciónak, mely szerint a földmives-iskolát végzett növendékeknek az életben: *kiszáradai, földmivesgazdai, béresgazdai, munkavezetői, felügyelői* és *gazd. cselédi* szerepet kell betölteniök. Amint hogy az irni-olvasni tudás előképzettsége — egyébre nem is igen kvalifikálhat, még két évi igen intenzív további tanítás és nevelés után sem.

Nagy súlyt helyez az említett utasítás a *gyakorlatiasságra*, a *gazdai és erkölcsi nevelésre*, a *munkában való edzettségre, rendre, rendszeretetre*, szóval: erőteljes kifejlesztésére minden olyan egyéni tulajdonságnak, amelyre csak a gyakorlati életnek előbb említett, úgyszólván: *altiszti munkakörében* — szükségük lehet.

Nagyfontosságúak különösen az utasításnak következő részei:

„A növendékekkel nemcsak a szorosán vett gazdasági képzés körében kell foglalkoznia a tanító személyzetnek, hanem időközönként megfelelő alkalmakkor a kiszárad, gazdasági alkalmazottak helyzetét, sorsát, továbbá ezek foglalkozása körében felmerülő egyes kérdéseket ismertessék főként azon szempontból, hogy a gazda viszonyai között már általán véve is, különösen a kiszárad, és a *gazdasági cselédek* szempontjából pedig különösen indokolatlan igényesség iránti hajlamok és vágyak helyett az életpályán, különösen annak kezdetén, a szerény körülményekkel való megelégedés érzése ápolassék, e mellett azonban a kitartó munka, vasszorgalom, becsületesség és takarékoság, mint a gazda további boldogulásának tényezői tűntessenek fel s ezekben a tanulók gyakoroltassanak is.

Igy a következetes nevelés körében a becsületes munkával való kereshetőség vágyát kell fölkelteni; a takarékoság ösztönének ébresztése iránt takaréket-gyűjtések útján lehet eredményt elérni; az igénytelenség főként a ruházatban nyilván kifejezést: nem engedhető meg, hogy a földmives-iskola tanulói az iskola falain túl egyéb, mint népies viseletű ruhában jelenjenek meg. Legyen az ilyen alkalom akár ünnep- és vasárnapi séta a községben, szünidőre vagy egyéb alkalommal való távozás. E ruha viselése az egész két év alatt kötelező még akkor is, ha a tanuló más városban tartózkodik.

... fel kell világosítani helyzetük felől még azon irányban is, hogy ők gazdasági tanintézetre való felvételre ezentúl sem számíthatnak; hogy továbbá az úrias, valamint a jövő foglalkozás természetének meg nem felelő ruházódás, költségek stb. még azoknak sem engedhetők meg, akik saját vagyonnal, vagy megfelelő jövedelemmel bírnak, mert ez a többi szegénysorsú tanulótársra lesz káros befolyással.”

Körültekintő rendelkezéseket ad az igazgatóságnak a továbbiakban arra nézve is, hogy a végzett növendékeket további sorsukban is figyelemmel kísérje, azokat segítse, elhelyezze s kimutatást vezessen arról, hogy vajjon a végzett ifjak közül *ki milyen életpályán és alkalmazásban van.*

Azt hiszem: az utasításnak ennyi ismertetése is elég ahhoz, hogy a földmives-iskolák lényegével és céljával mindenki tisztában lehessen.

Még csak egyet. Gondolom, hogy a földmivesiskolák intézményének fenntartása nem sokkal kerülhet kevesebbe évi egy millió

Lóhermagot

(1002.)

(Vöröshérét),

Lucernát, és egyáltalán

Gazdasági magvakat

legmagasabb napi áron **vesz**

Mauthner

Ödön

cs. és kir.

udvari

magkereskedése

Budapestben,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-
tüntetendő, minták kíséretében kéretnek.

A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és
bérmentve küldi.

Minden gazda kérje be most megjelent, 60 oldalas, sok ábrás

őszi és téli árjegyzékünket.

Minden gazda tájékozódjék ez árjegyzékből minden anyag, eszköz- és gépszükségletének beszerzése előtt.

Minden gazda bizalommal forduljon szövetkezetünkhöz, mert nemcsak a közös célt, hanem saját érdekét is ezzel mozdítja elő.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31. szám.

koronánál. Ezért az egy millió korona évi kiadásért kapunk évente körülbelül 200 végzett növendéket. Áll tehát az államnak minden földmivesiskolai bizonyítvány: kerek ötezer koronában.

Természetesen: ezen számítás helyeségeért jót nem állhatok. Lehet esetleg az átlag 5000 forint is. Mert ilyen számítás alaposan csinálni: majdnem lehetetlen. Abban azonban bizonyos vagyok, hogy a felvettnél kevesebb nem lehet.

Önként tolu már most élénk a kérdés, hogy ezért az 5000 koronáért, vagy forintért — a diploma képében — mit kap ellenértékül az a *tanult*, az a *végzett* ifju, aki két évig külön tanuló, étkező és hálószobákban lakott (L: fenti útastás 11. bek.) és aki ezalatt meglehetősen sok elméleti tudományt is hallgatott?

Mit kap az a kisbirtok, amely gazdára vár és mit kap a közép és nagybirtok, amelyek altiszteket, béresgazdákat, kulcsárokat, munkavezetőket, felügyelőket és előmunkásokat remélnék ezen iskoláktól?

Ami feleletet e kérdésekre én tudok adni, az éppen nem megnyugtató. Láttam sok ilyen iskolát és hallgattam végig egy pár vizsgát. Láttam, hogy a fiuk legtöbbször már ott elhagyja apái viseletét s kiöltözik, megcipősödik, nyakkendősödik. Hallottam gépies, értelmetlen feleleteket a keményített fehérneműs fiuktól és tudója vagyok évek óta az ostromnak, melyet ilyen végzettségű emberek a *gazdatiszti* állások elnyerése körül nem lankadó buzgalommal folytatnak. Magam is elhelyeztem igen sokat közülök kisebb középirtokok önállóan rendelkező tiszti állásaiba, hol — kevés ki-

vétellel — le is törtek aztán. Mert hát akad köztük is úgy 2—3%, aki természetes eszével és vasszorgalmával kiemelkedik s az ember ezeket próba nélkül ki sem válogathatja.

De a többi, a többi 97—98%?

Megfigyeléseim arra a meggyőződésre juttattak engem, hogy a földmives iskolai végzettek az életben körülbelül a következőképpen helyezkednek el és pedig 100-ból:

1.) 7 lesz kisbirtokon a maga gazdája;
2.) 25 jut el legmegfelelőbb pályájára: gazdasági altiszti állásokra;

3.) 3 kiemelkedik társai közül és rendelkező tiszti állásokhoz jut;

4.) 45 más pályára megy (posta, vasút, csendőrség, gyári és ipari vállalatok, városi szolgálat stb.), vagy sorsával elégedetlenül hanyódik ide oda;

5.) 20 elzúlik, vagy ismeretlen viszonyok közé kerül.

Nem állítom, hogy ez a kombináció csálthatatlan és hajszál pontos, de hiszem, hogy ennél kedvezőbb képet összeállítani nagyon bajos lesz!

Már most, az 1., 2. és 3. alattiak, összesen 35%, a jó talajba hullott magot képviselik. A 4. és 5. alatti 65% azonban a veszteség rovatra tartozik! És ez az, ami gondolkozóba kell hogy ejtsen mindnyájunkat, akik a magyar föld közérdekeinek mezejét több-kevesebb erővel munkálgatjuk.

Nem habozom kimondani, hogy a baj okát nem a rendszerben, sem a tanrendben, vagy egyéb más, helyesbithető motívumban vagy körülményben látom, hanem elhibáztam tartom magát az egész intézményt s célravezetőnek nem tudom tartani átalá-

ban, a maga egészében, a földmives ifjúságnak azt a képzési módját, eszközét, mely a földmives iskolákban nyert megvalósulást!

Ezen állításom legfőbb bizonyítékát és érveit éppen az eddig észlelt eredmények szolgáltatják. Mert ha gyenge az eredmény, akkor bizonyára nem jó a munka sem.

(Folytatjuk.)

R—s.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

Hazánk és így hazarészünk gazdasági viszonyai is rohamosan változnak; változniok kell, mert a közel mult évtizedek alatt a világkereskedelem eszközei, útjai és irányai odáig fejlődtek, hogy hatásuk elől kitérni nem lehet. Ezekkel az áramlatokkal még a gazdaságilag erős és nagy kulturnemzetek sem tudnak szembeállani, a fejletlenebb kulturájú kisebb nemzeteket pedig egyenesen magukkal sodorják és ha nem tudnak vagy nem törekszenek hozzájuk alkalmazkodni: eltemetik, gazdaságilag tönkre teszik.

Hazánknak és hazarészünknek földrajzi fekvése, földünknek termőereje, terményeinknek kvalitása olyan, hogy mi nem félhetünk a világkereskedelem nagyarányú fejlődésétől, ha felismerjük annak igényeit és idejében tudunk hozzá alkalmazkodni. Ha azonban ezeket elmulasztjuk és ahelyett, hogy a világkereskedelem igényeit, követelményeit, üzleti szabályait tanulmányoznánk, a régi jó idők után sovárgunk és azokat akarjuk visszavarázsolni: elhalad felettünk az újabb kor minden követelményeivel és más helyen biztosítja magának szükségleteit. Nincsen tehát most már sok időnk a gondolkodásra, mert benne vagyunk a világforgalomba, ahol csak a cselekvés, az okszerű munka tarthat bennünket a felszínen és ahol már a pihenés is súlyedést jelent, a tétovázás vagy tétlenség pedig veszedelmet szül.

AZ „ERDELYI GAZDA“ TARCAJA.

Igazságok a gyakorlati gazda életéből.

Irta: Milhoffer Sándor.

V.

395. Állattartás nélkül nincs gazdaság.
396. Marhád dolgozik, de magad látod hasznát
397. Ahogy takarmányozod a marhád, úgy is látod hasznát.
398. Nagy tőgy nem mindig jár sok tejjel.
399. A sertésnek is tiszta hely kell.
400. Fogatlan marha nem rágja meg a takarmányt.
401. Rossz szerszámnak rossz a gazdája.
402. Amire szükséged van, azt előre szerezd be, ne az utolsó percben.
403. Vasakarát sikert arat.
404. Ahol már van, ott könnyű szerezni.
405. Addig takarékoskodj, ameddig van.
406. Aki magának rossz gazda, másnak is az.
407. Amit meg kell tenni ma, ne halaszd holnapra.
408. Sok takarmány, sok trágya, ez a gazda jelszava.

409. Zsugori gazdának üres a pajtája.
410. A jónak ellensége a jobb.
411. Csikorgó ekének nem jó a gazdája.
412. Olcsó húsnak hig a leve.
413. A jó gazda holtig tanul.
414. Légy takarékos, de ne fősvény.
415. Inkább lassan és jól, mint gyorsan és rosszul.
416. Jo bornak nem kell cégér.
417. Mindenki tud gazdálkodni, de nem egyforma az eredmény.
418. Ott pusztul, ahol van, de nem mindenütt pusztul ahol van.
419. Munka után édes a nyugalom.
420. Kicsirázott szalmakazal nem dicséri a gazdát.
421. Ha szem is van a polyvában, Kevesebb van a magtárban.
422. Roszra következik a jó.
423. Szerszámod mindig olyan legyen, hogy azzal bármikor lehessen dolgozni.
424. Amit nem tudsz, kérdezd mástól, tanulni nem szégyen.
425. Az elmélet csak akkor jó, ha a gyakorlatban is beválik.
426. Minden dolgot akkor végezz, ha itt van az ideje.

427. Mindened biztosítsd, mert így sem jég, sem tűz, károdra nem lehet.
428. Ki korán kel, aranyat lel.
429. Lassan járj, tovább érsz
430. Tekintsen körül a gazda jó eleve, A tavaszra hogy mi is kellene, Hogy aztán ha majd a munkához kell [látni, Ne kelljen az időt futkosásra szánni.
431. Lassú víz partot mos.
432. Ami halad, el nem marad.
433. Amint főzöl, úgy eszel.
434. Ki mint öröl, úgy süt.
435. Embernél munka, Istennél áldás.
436. Dolog kerülő nem sok kalácsot eszik a maga keresményéből.
437. Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.
438. Addig hajltsd a fát, mig fiatal.
439. Addig verd a vasat, mig tüzés.
440. Végén csattan as ostor.
441. Jó gazda korán kel, későn fekszik.
442. Ritka alma, melyben nincs féreg.
443. Vak tyúk is talál szemet.
444. Csak azt tedd mások után, ami viszonyaid között is megállhat.
445. Addig nyujtózzál a meddig a takaród ér.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanotta

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

Ügyszeretete mellett ez serkentette mindenkor az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és állatkiállítási szakosztályát arra, hogy csekély anyagi forrásainak felhasználásával ébren tartotta és fokozta a gazdák érdeklődését az állattenyésztés és a gazdasági kultúra fejlesztése iránt. Tette ezt jó példa adással, szakfelolvasások, jutalmazások és kiállítások rendezésével,

Hogy ezen működése alatt az erdélyi részek állattenyésztése milyen irányú fejlődésre jutott, azt csak azok ítélik meg helyesen, akik az első kiállítások anyagát ismerték.

Most, a f. év. szeptember havának 5., 6., 7. és 8 án megtartott XIV-ik kiállítás tanulságainak összegezése alkalmával helyén való lesz tehát erre is kiterjeszteni figyelmünket, amiként nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy az idejéi tenyészállatkiállítás már nagyarányú gép- eszköz, anyag és országos jellegű baromfiállításokkal volt kapcsolatos.

Egdicti tenyészállatkiállításainkon a bemutatott állatok létszáma a következő volt:

(Lásd táblázatot.)

Ez a kimutatás tömören híj képét adja ami kiállításainknak és egyben bizonyítja azt is, hogy idejéi állatkiállításunk egyike volt a legnépesebbnek.

Kiállításaink juh osztálya 1895-ben egyáltalán nem, sőt előzőleg és utóbb is gyengén volt képviselve, míg az idén igen változatos és tanulságos képet nyújtott.

Sertés kiállítást a sertésvész fellépése, vagyis 1895 től máig nem tarthattunk. Kétségtelen, hogy a lefolyt idő alatt ez a tenyészág, számarányát tekintve, nagyon visz-sza esett, egyébként azonban a régi magalica törzsek megtartották formájukat, míg más helyen átengedték a tért keresztezési kísérletekre. Ideje lesz tehát, hogy ezzel a kérdéssel is kissé behatóbban foglalkozzunk.

Itt most előzetesen csupán azt óhajtom feltüntetni, hogy az a kiállítás, melyen egymásután tizenhatszor átlagban 502 darab

1903-ban	128	74	238	26	167	152	651	958
1900-ban	112	71	278	15	123	—	487	204
1897-ben	95	99	161	19	36	—	315	165
1895-ben	96	117	124	14	—	—	255	198
1892-ben	115	102	187	24	87	52	573	413
1891-ben	120	100	205	29	112	9	520	307
1890-ben	102	107	141	16	70	17	447	451
1889-ben	124	104	189	16	64	31	499	462
1888-ban	103	112	215	14	86	57	635	433
1887-ben	78	125	134	9	114	6	488	53
1886-ban	115	227	224	12	92	44	763	153
1884-ben	73	38	109	25	110	27	428	108
1883-ban	77	60	173	22	121	—	450	132
1882-ben	79	46	218	13	131	—	536	82
	Kiállító volt . . .	db.	"	"	"	"	Összesen	db.
	Kiállított . . .	Ló	Szarvasmarha	Bivaly	Juh	Sertés	Hízott állatok	

nagy állatot mutatnak be a tenyésztők, feltétlenül megérdemli azt a buzgólkodást, melyet annak rendezőbizottsága kifejtett, megér-

demli azt a támogatást, amelyben eddig a földmivelésügyi kormány és a társadalom részesítette. Ne kicsinyelje ezt az eredményt senki, mert e hazarész állattenyésztésének irányítására közvetlenebbül nem hatott itt senki és semmi a kiállításoknál. Talán eljön az ideje annak is, hogy ezt az állítást maguk az érdekeltek igazolják, amíg azonban idáig jutnánk, sok és önzetlen munkásra van szüksége a mi kiállításunk ügyének, mert az új mai napszamosai rendre-rendre kidőlnek és ha nem áll az üresedő sorokba erőteljes fiatal nemzedék, bizony a sikerek gyérülni fognak és az eredmény is elmarad.

Nem hiszem és nincsen is semmi okom a kételkedésre a végből, hogy ennek az ügynek ne támadnának továbbra is önzetlen munkásai, mégis vágytam az eddigi eredmények számbeli összesítésére és a továbbiakban is törekszem az összehasonlításokra, hogy az ismertetés némiképp határjelzője legyen a kiállítási szakosztály huszadik évi működésének és e működés eredményének.

*

Ezelőtt 17 évvel, mikor a kolozsvári állatkiállításokról az első sorokat irtam, az 1886 ik évi IV-ik kiállítást megelőzőleg pár héttel a „Magyar Polgár“ 184. és 185-ik számaiban a következőket mondtam el:

„Az ötvenes évek második felében és a hatvanas évek elején, midőn hazánkban a megyei gazdasági egyesületek rendkívül nagy buzgósággal rendezték a gazdák által az időtájt keresett és méltóan támogatott kiállításokat, azt hitte mindenki, hogy pár évtized múltán annyira általánossá fog válni nálunk ez az érdeklődés, hogy a társadalom produktív része felismervén azon tekintélyes előnyöket, melyekkel ránézve egy sikerült kiállítás bir — állandóan ott fogja keresni tanulmányaihoz a szükséges tapasztalatokat.

Ugy képzeltük, hogy az ipar-kiállításokra tömegesen mennek iparosaink, megismerni iparuk fejlettségi fokát, mérlegelni saját képességeiket és *reszrehaajlatlanul megbírálni önmagukat.*

- 446. Ki mint veti ágyát, úgy aluszik benne.
- 447. Ki madártól fél, ne vessen kölest.
- 448. Szemesnek áll a világ, vaknak az alamizsna.
- 449. Jóllakott méhnek nem kell virág.
- 450. Fekete két kézzel, fehér kenyeret kereshetsz.
- 451. Többet észszel, mint erővel.
- 452. Sok kéz, hamar kész.
- 453. Hamari munkának sok az alja.
- 454. Nehéz a kócból szép fonalat fenni.
- 455. Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzök.
- 456. Mindent a maga idejében.
- 457. A jó gazda ellenségétől is tanul.
- 458. Szükségessel takarékoskodni pazarlás.
- 459. Feleslegesen kiadott pénz sohasem térül meg.
- 460. Ki gazdaságában pazarol, vgy elveszti pénzét, hogy sohasem találja meg.
- 461. Csak rossz gazdánál van Csiki szalmája.
- 462. Rosszba keresik a jót.
- 463. Ha rossz a szerszám, nem tökéletes a munka.
- 464. Az eső ritkán elég, vagy kevés, vagy sok.
- 465. A gazdaságban minden munka egyformán fontos: trágyázás, szántás, fogasolás, boronálás, hengerezés, vetés, gyom-

- irtás, aratás, hordás, cséplés, mind jól, gyorsan és pontosan kell végezni.
- 466. Ott az áldás, hol a munka.
- 467. A dolog sohasem szégyen.
- 468. Ahogy dolgozol, olyan a szerencséd.
- 469. Napfölkelte mindig dologban találjon.
- 470. A jó gazda mindenből tud. jövedelmet csinálni.
- 471. A szó nem sokat ér, a tett mindent.
- 472. A gazdának mindig sietős a dolga.
- 473. A miért otthon jó árt ígérnek, ne vidd azt a vásárba.
- 474. Három gazember van a világon: ráérek, elfelejtettem, majd.
- 475. Három rossz vallás van: kárvallás, szégyenvallás, buvallás.
- 476. Henyélő gazdának álmos a bérese.
- 477. Hetes eső — gazda morgás.
- 478. Husvétit sok eső gond a gazdának.
- 479. Kócistráng, kenderhám, mind a kettő rossz szerszám.
- 480. Rest béres gyakran nézi a napot.
- 481. Szántóvető embernek a jövő évben van a gazdagsága, de meg a reménysége is.
- 482. Szűken költve, naponta keresve, gyarapodik a gazda.
- 483. Nyáron egy akó eső egy csepp sár, ta-

- vaszszal vagy őszszel egy csepp eső akó sár.
- 484. Ügyes gazda megszerzi, az okos megtartja.
- 485. Kinek mesze nincs, sárral tapaszt.
- 486. Nem kell a gyümölcséért a fát kivágni.
- 487. Vastag abrosz, vékony ebéd.
- 488. Átabotában végzett munka soh' sem jó.
- 489. Azt a lovat verik rendesen, amelyik legjobban megy.
- 490. Az arany is a földből jó.
- 491. Jónak jó a kenyerese.
- 492. Jónak jobb az ellensége.
- 493. Jónak ne keress, rosszra ne vesztegess.
- 494. Jó tanács aranyat ér.
- 495. Jó vég köti a munka haszonját.
- 496. Jobb a kevés édes mienk, mint a sok másé.
- 497. Jobb félni, mint megijedni.
- 498. Kár teszi az embert okossá.
- 499. Mindennek van értéke a maga helyén.
- 500. Jobb az útnak feléről visszatérni, mint eltévedni.

(Vége.)

Mindennemű, vizben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

(100b.)

Ezt vártuk kisebb mezőgazdáinktól is, de némi részben megcsalódtunk.

A gazdagabb és népesebb magyar-alföldi megyékben, hol a kiállítások tetemes áldozatok árán is jóideig minden évben megtartottak és részben még ma is rendeztetnek, igen érdekes tapasztalatokat lehet gyűjteni arra nézve, hogy a kezdetben fellobbant érdeklődés, a kisebb birtokú mezőgazdáknál miként hamvadt el.

Ennek a visszaesésnek kétségtelenül több oka van, de szerintünk legnagyobb része van ebben a vidéki kiállítások rendezőinek.

A vidéki kiállítások rendezői ugyanis nem maradtak meg a kezdetben követett helyes uton, hanem lépésről-lépésre közeledtek az országos kiállítások rendszeréhez, s így lassanként elvesztették azt a népiesen oktató jelleget, mely ha állandó czéllal maradhatott volna ma is éltető és fentartó elemét képezné a vidéki kiállításoknak.

Ez az átváltozás olyanformán hatott a kisgazdákra, mint az elemi osztály tanulóira hatna, ha az oktatást egyszerre átváltoztatnák egyetemivé.

Bizonyára megszökne azoknak is nagy része, mert nem lenne képes megbirkózni feladatával.

Volt nálunk olyan idő is, midőn elengedhetlen hazafias kötelességének ismerte minden tehetős ember a kiállítások sikerét előmozdítani. Nagyon jól volt ez és így kellene ennek most is lenni; hanem hát megváltozott az idő és vele együtt változtak az emberek is. Láttunk mi annak idején vidéki kiállításokat, a hol sok volt az ur, de százszor több a szűrös ember; elhozta ki-ki amije volt, s ha nem is szerepelhetett mint kiállító, ott volt mint néző. Volt ott mit nézni és mit hallani; tömegesen jöttek az állatok; messzeföldről vagonszámra hozták a célszerű gazdasági eszközöket. A szűrös ember ott látta meg először a vasekét; körülnézte, megpróbálta és megvette; így tett a többi használható gazdasági eszközökkel is; feltűzölte a rosszul dolgozó nehézszer faekét s mire ennek a füstje elszólt, gyökeresen megváltozott udvarán a gazdasági eszközök képe. De más volt ám akkor a szűrös ember gondolkozásmódja is; igazi értékig becsülte a kiállításokat, mint a haladás és szellemi gyarapodás leghathatósabb eszközeit, szívesen ment oda tanulni és ha kellett, szívesen áldozott érte. Csakhogy akkoriban még hiányzottak a beválthatlan ígéretetek és nem találkoztott olyan bölcs, a ki minden anyagi bajainkat a fenálló politikai viszony rovására írta volna; tartattak ugyan akkor is hazafias szónoklatok, de volt ám azoknak magva is; ezekből tudta meg a nép, hogy mit tartson a németről, de megértette azt is, hogy mit tartson önön magáról. A kiállításokat megnyitó beszédek, az érdekelt vidék közgazdasági helyzetét apró részletekig tárgyalták; nem izgattak, de *felvilágosítottak*; nem hízleltek, de *bátorítottak* és tudunkra adták, hogy bár mi kövesszen bennünket, *boldogulásunkat csakis saját szorgalmunk, ügyességünk és szakértelmünk által biztosíthatjuk*.

Ma azonban másként állunk, mert a mi Németsországot a magyar sertésnyésztést dirigálja, addig Románia az erdélyi ipart véli agyonütni. Bécs nem fizeti a hizott ökröt; Franciaország magas vámot ró gabonánkra.

Tudja ezt nálunk az utolsó szegverő cigány is és ha megkérdezzük, hogy miért nem ehetik folyton fehér cipőt, rögtön a fentiekre hivatkozik.

Ez azonban nem tarthat így soká; mi a szenvedett és még szenvedendő veszteségek után vissza fogunk menni oda, ahonnan jöt-

tünk és megfogunk győződni, hogy a mai helyzet azonnal elveszti ránk nézve nyomasztó hatását, *mihelyt a esüggedés helyébe az erély és akarát lép, a közönyösséget pedig a szakértelemmel párosult szorgalom váltja fel*.

Nekünk úgy tetszik, mintha mutatkozának is már a kiábrándulás jelei; körültekintőbbeknek látjuk most az embereket, mint eddig s örömmel tapasztaljuk, hogy a közgazdasági kérdések iránt mindenütt emelkedőben van az érdeklődés. Ha ezen örvendetes áramlatot közelebről vizsgáljuk, észrevétlenül belopja magát elménkbe az a gondolat, hogy az *erdélyi részekben ma már csakngyan életszükséggé vált ez a mozgalom*; erősebbnek, hathatósabbnak s mindenek fölött tartósabbnak kell annak lenni itt, mint bármely részén Európának. Ki kell itt mutatni mindenkinek: mit bír és mit tud, hogy számolni tudjunk anyagi és szellemi erőinkkel; mert nehéz a mai nap terhe, de kitudja, nem lesz-e nehezebb a holnapé?

Fentebb említettük, hogy a kisgazda a kiállítások támogatásától visszahúzódott az utóbbi időben. Ez az elejtett szó két kérdést von maga után.

Az első ilyenformán tehető fel: Vajjon baj-e az, ha a kisgazda nem pártolja eléggé a mezőgazdasági kiállításokat?

A ki egy kissé szíven viseli nemzeti vagyonosodásunk ügyét, már az első gondolatnál tisztába jöhet a felelettel s tudni fogja, hogy ez *igen nagy baj!*

Igaz ugyan, hogy hazánkban aránylag sok a nagy- és középbirtok s így a termelés nagy része olyan helyre esik, a hol meg van, vagy legalább a mai viszonyok mellett is meg kellene lenni a megfelelő szellemi és anyagi tőkének.

A haszonnal való termelés eme föltételei a minőség és mennyiségben való haladást mindég képesek biztosítani és tényleg biztosítják is a termelés egyes ágaiban, csakhogy nem olyan mértékben, mint arra szükség volna és nem olyan rendíthetetlenül, mint azt egy termeléssel foglalkozó nemzet jövője megköveteli.

A tapasztalás ebben a tekintetben nagyon elszomorító. Egymásután vonulnak el emlékezetünkben a híres nagybirtokok, melyek termelvényeikkel és állattenyésztésükkel több emberöltőn át fénypontjai voltak ország-részünknek, jó hirt és szép nevet szereztek állattenyésztésünknek; keresetté és jól fizetett áruvá tették azt. De hol van ezen birtokok nagyrésze most? Hol vannak a híres gulyák, a mesés híru ménesek? Hol vannak az ügybuzgó és szakértő tulajdonosok?

Volt, nincs! Áldozatul estek a közönynek, a kicsinlésnek. Az ifju nemzedék nem vált passzionátus mezőgazdává, választott magának más fényesebb pályát, s ha ez nem sikerült, lett igazi ur, a nagybirtok pedig vagy isten kegyelmére bízott, vagy a mindenáron gazdagodni vágyó bérilők cserzőkádjába esett.

Szeretné hinni az ember, hogy az említett becses tenyészanyag nem veszett el, hanem csak tulajdonost cserélt, s a mit eddig együtt egy birtokon láttunk, megfogjuk azt most találni eredeti helyének környékén száz vagy ezer kézben a kisgazda birtokában. Fájdalom, ez nincs így, nyom nélkül tűntek ezek el, mint valami álomkép; nem válhatott megfoghatóvá, s nem oszolhatott meg sem a szakértelem, sem az anyag. Ragyogott, mint a csillag, de sugarai nem tudták felmelegíteni az apró cziveket, s ép azért nem is járt oda melegedni, a tudásban gyarapodni, senki.

A sok között ez az egy tény a legszomorítóbb.

Nem tudjuk, kit lehetne jogosan hibáztatni, azt-é, a ki nem tudott hatni környezetére, vagy azt a környezetet, a mely a jó példa iránt nem mutatott fogékonyságot. Hagyjuk ezt a kérdést most eldöntetlenül, s lássuk a jelent.

(Folytatjuk.)

Az ősziéket érhető fagykárokról és az ellenük való védekezésről.

A fagy által okozott károkat aszerint, hogy milyen időpontban és formában keletkeztek, háromféle jelzővel illetjük. Van kifagyás, felfagyás és elfagyás. A *kifagyás* különösen hó-talan telen fordul elő. A száraz fagyok egyszerűen az által hatnak, hogy a növények földfeletti részeiben levő víz a sejtekből ki-diffundál és a sejtközi üregekben jéggé válik; ezenközben részint erőművi, részint egyéb, élettanilag igen káros folyamat útján, olyan szövetszöveteket visz véghez, melyek a növényeknek részben, vagy egészben való tönkremenetelét eredményezik.

A *felfagyás* akkor keletkezik, ha enyhe nappalokat hideg éjszakák követnek. Ha a hőmérséklet nappal 0° fölé emelkedik több fokkal, egyszóval olvadás áll be és éjjel újra lesüllyed 0° alá. Ilyenkor az éjszakai fagy alkalmával a talaj a megfagyott víz által mindig jobban és jobban kiterjesztetik; a vele összenőtt gyökérnek is terjedni kellene, de nem bír és ennél fogva — ha az első alkalommal nem is, de többszöri ismétlődés esetén — elszakad. Itt tehát nem physiologiai, élettani hatás útján áll be a károsodás, hanem egyszerűen azáltal, hogy a növények gyökerei nem tudnak annak a húzásnak ellenállani, melyet a megfagyott talajrészecskék reájok gyakorolnak a kiterjeszkedéskor.

A harmadik fajta a fagykárnak az *elfagyás*, tavasszal áll be, mikor meleg időjárásra a vegetáció már megindult volt és egyszerre a hőmérséklet ujjalag 0° alá süllyed. Hatásában ez analog a kifagyással, csakhogy az időpontban van a különbség. Továbbá, hogy ilyenkor a téli hidegekhez viszonyított csekélyebb fagy is nagyobb kárt okoz, mert a növényzet már berendezkedett a fejlődés időzzakára, a nedvkeringés megindult és a víztartalom nagyobb a növény egyes részeiben.

Hogy melyik fajtája a kárnak áll be, az sajnos, a gazdára nézve meglehetősen közönyös, mert abszolút védekezés egyik ellen sincsen. De ha direkt nem is tudunk védekezni, mégsem vagyunk föltétlenül és teljes mértékben kiszolgáltatva az időjárásnak; bizonyos indirekt, közvetett intézkedések útján, a nagyobb bajt lehet kisebbíteni. Ezen intézkedések egynémelyikét, melyeket főleg tapasztalás és csak kis részben a tudomány állapított meg, óhajtom itt felsorolni.

Ami a talaj természetét illeti, erre nézve különös veszedelem akkor fenyeget, ha ez tultnőző nedvességben szenved. A segítség egyszerű — alagszóvezés, esetleg árkolás, szóval a feles nedvesség levezetése. A homokosabb és kavicsos talajok inkább a száraz hidegtől, dermedt szelektől szenvednek; a kötöttebb természetűeknél nagyobb a felfagyás veszedelme. A könnyű talajok ugyanis nagyobb meleg kapacitálással bírnak, ezalatt az értendő, hogy a talaj mily gyorsan követi a levegő hőmérséklet változásait. A talaj vázalkatrészei azok, melyek gyorsan felmelegszenek, de gyorsan le is hűlnek; a kötött talajoknál pedig a nagyobb víztartalom érvényesíti hátrányos befolyását. Mindkettőnél a szélsőség megszüntetését egyéb tekintetek is javasolják, nemcsak a fagy elleni védekezés

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belkőzép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kezek- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kiténő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi kősmárki lendamaszt asztalmű 25%, gyári áron alól kapható.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Hazai pokróczok, utazó- és gyanju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók! és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

1008.

Ha ez irányban t. i. hogy laza talajainkon a kötöttséget, humustartalmat fokozzuk és a túlkötötteken ellenkezőleg; minden lehetőt megteszünk, úgy a fagy ellen is némiképp védekezünk.

A talajunkat gyökeresen átalakítani természetesen, nem igen van módunkban; ez erőnkön kívül esik. Az elővetemény befolyása az utána következő növényre a fagyállóság szempontjából még semmiféle irányban nem észleltett; a földolog, hogy idejében lekerüljön, hogy az előkészítő munkálatok megejtésére olyan időköz álljon rendelkezésre, hogy a szántások után a talaj kellőképpen megüledhessen. Ezzel megvan az is mondva, amit a talaj előkészítésre vonatkozólag mondani lehet: azon kell igyekezni, hogy a vetést üledett földbe eszközölhessük; a tapasztalás az, hogy az ilyen a fagy kevesebbet árt. Kerülendő ennél fogva az u. n. agyonszántás; kerülendő a talajnak kertileg való elkészítése. Inkább legyen a felület rögös, — természetesen, ez mérsékelten értendő — mert az ilyen felület jobban megköti a havat; továbbá, ha a rögök szétesnek a téli fagy hatása következtében, úgy az esetleg felfagyott vagyis elszakadott gyökerek tavasszal ezekbe újabb gyökereket bocsáthatnak. De még a rögök direkte is védik a növényzetet a hideg szelek fagyasztó hatásától.

Sokan a szórt vetést fagyállóság szempontjából a soros vetés fölé helyezik; ez azonban téves felfogás és a szórt vetés erősebb ellenálló képessége az észlelt esetekben valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a talaj nem lett túlgondosan elkészítve, mint azt sokszor a soros vetésnél eszközölni szokták, és a rögös felület fentebb leirt előnyei érvényesültek. A soros vetés csupán egy esetben lehet hátrányban, ha t. i. a sorok az uralkodó hideg szelek irányában haladnak, mert ilyenkor ezek a légáramlatok jobban beférkőzhetnek a növényzet közé, mint a szórt vetésben össze-vissza álló bokrokhoz. A vetés bevégezése után sima hengerrel való megmunkálás, elfogadva azt, amit a rögös, egyenetlen felületről fentebb mondtam; szintén elvetendő lesz. Ha a vetések kikelésére hengerezni kell, úgy csak gyűrűs és nem sima hengerrel szabad azt eszközölni; vagy pedig szükséges lesz a sima felületnek boronával való megbolygatása.

A vetés időpontját illetőleg nem lehet határozottat ajánlani. Ha az őszi hosszú és enyhe, úgy a későbbi vetések is megerősödhetnek még kellőképpen, mert bizonyos fokú fejlettség mellett legellentállóbb a növény, jobban beborítja a talajt és az nem fagy meg oly könnyen. Az ellenkező végletbe, hogy túlkorán végeztetnék a vetés, nem igen szokott a gazda esni, mert rendszeren a munkatorlódás ezt megakadályozza.

Ez, t. i. a korai vetés abban az esetben bosszulhatja meg magát, ha a buja vetés vastag hótakaró alá kerül és ott a növényzet nem találja meg a légzéshez szükséges élelmet, megfullad. A vetőmag minőségére áll az, amit általában figyelembe kell részesíteni, a termés elitjéből legjavából választandó. Érdekes megfigyelést tett dr. Franck német tudós arra nézve, hogy a vetőmag nedvességi állapota milyen káros hatásokat gyakorolhat. Ha ugyanis légszáraz állapotnál sokkal több nedvesség van a magban, azaz ha nedves aratási időjárás után nem tudott a mag kellőképpen kiszáradni, a maghéj elveszti szilárdságát, nyúlós lesz; már most a csirázás megindulásakor a csiragyököske nem tudja felrepszteni a héjas hosszú ideig kénytelen ez alatt terjeszkedni, míg végre nagy erőfeszítéssel

nyúlós héját fel tudja tépni. Az ilyen csira félig-meddig már halvaszületett; erőteljes növény belőle aligha lesz.

Régi paraszttregula, hogy hótalan teleken, mikor a vetést a kifagyástól féltik, szalmás trágyával betakarják. Ott, ahol a trágya nagy bőségben van, és nem kell a ceruzával sokat számíthatni, hogy az értékesítése megfelel e az előállítási költségeknek, ezen eljárás helyén való lehet; de általánosságban aligha fog alkalmaztatni.

Némelyek azt tartják, hogy a trágya felbomlása alkalmával szobaddá váló meleg is csökkenti a fagy veszedelmét; azonban ez a melegmennyiség oly csekély, hogy nem képes a talaj hőfokát számbavehetően emelni.

Elsőrendű fontosságú a fagyállóság szempontjából a fajta kérdése. Sajnos a növények nemesítésénél is ugyanaz a tapasztalás tetetett, mint az állatoknál: egy tehetőségi irány kifejllesztése csak a másiknak a rovására történik.

A magas nemesítésű bőtermő nyugati gabnafajták egyik főhibája a téli fagy iránti rendkívüli érzékenységek. Ezeknek elvetése hazai viszonyaink között, különösen a zordabb körzetekben bizonyos neme a hazard játéknak nagy kockázattal. A tavalyi tél a lehető legrosszabb bizonyítványt állította ki a különféle francia, angol és német *squarehead* és hasonló bőven termő fajtáknak. Az olyan vidékeken, ahol a tél szigorúsága ilyen veszedelmeket rejt, jobban teszi a gazda, ha az odavaló ellentállóbb helyi fajtát igyekszik javítani, bőtermőségét emelni. A külföldi rozsbé búzafajták közül mint relative ellentállóbbakat felemlitem: a pirnani és petkusi rozst; kevésbé ellenálló a javított zealandi és Bestehorn óriása; a búzák közül Epp, Urtoba és Rimpau bastard *squareheadja*. Az őszi árpák közül a Hollandiában előállított „grooninger” bizonyult fagyállóknak.

Összegezve a mondottakat, a földolog tehát a talaj természetének javítása, a helyes talajelőkészítés és főleg a fagyálló fajták cultiválása.

Gass Gyula

A gyümölcsfák trágyázása.

Mint minden növény, azonképpen a gyümölcsfák is legtöbb táplálékukat gyökereik útján a talajból veszik fel. Úgyiszló minden mivelhető talajban vannak kisebb nagyobb mennyiségben növények által felhasználható tápláló anyagok, melyek elmálás útján keletkeznek a talajban. A mindenre figyelmes és körültekintő gazda ilyenkor tél idején gyümölcsösének talaját felszántatja, felásatja, hogy az elmálás könnyebben történhessék meg, vagyis, hogy a talaj több levegőt, nedvességet kaphasson s a benne lévő ásványi anyagok könnyebben felbomolva, hamarabb válhassanak táplálékká a benne lévő fa gyökereinek. Őszi szántás féltrágya, mondja a közmondás s igaza is van, mert ki őszzel ássa fel gyümölcsfáinak környékét, tett legalább annyit, hogy azok életerejét, termőképességét jövő évre fokozza, tisztázza.

De ne feledjük el azt sem, hogy a gyümölcsfáknak mélyebben jár a gyökerek, mint p. o. a búzáé, tehát nem elégséges az, hogy csak a feltalajt porhanyitjuk, javítjuk, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az altalajba is jussanak tápláló anyagok.

Nem ritkán hallottam panaszsképpen, hogy egyes gyümölcsfák termőképessége részben vagy teljesen megszűnik, ami egyéb nem vezethető vissza, mint arra, hogy a fa gyökerei évek múltán olyan talajrétegbe jutottak, a honnan hiányzanak mindamaz erők, ame-

lyek a fejlődést, táplálkozást előmozdítanák. A talaj mélyebb rétegeibe nem igen jut levegő s nedvesség, amelyek az elmálást előmozdítanák, s ugyancsak az évek számaival gyarapodnak a gyökerek is, tehát már ekkor a rendszernél is nagyobb a táplálék iránti igényesség. Okkal-móddal tehát od; kell törekedni a gyümölcsstermelő gazdának is, hogy gyümölcsfái a rendszeres kezelésen kívül rendszeres trágyázásban is részesüljenek, amint, hogy a búzát termelő gazdánál. azonképpen itt is áll az a közmondás, hogy: „a trágya a gazda.”

Minden mezőgazda tudja, hogy legtöbb trágyászerünk a következő anyagokat tartalmazza, u. m.: légenyt, foszforsavat, kálit és meszet. Azt is tudja, hogy a mig a légenytartalmu trágya a növekedést mozdítja elő, addig a többi három ásványi anyagok a virágzás és gyümölcsfejlődésre hatnak leginkább.

A trágya mineműségének ez ismerete kezünkbe adja az okszerű és rendszeres trágyázás fonalát is; így megállapíthatjuk azt is, hogy melyik gyümölcsfésleség mikor és milyen trágyázást kíván.

Igy p. o. a lágymaguak, mint: alma, körte fiatal éveikben egyelőre inkább több légenytartalmú trágyát kívánnak, hogy erős, egészséges törzsöt, ágakat, hajtásokat fejleszthessenek, amely körülmény azonban nem zárja ki azt, hogy idősebb korukban is igénylik ezt a trágyanemet keverten más trágyaanyagokkal. A káli ugyancsak az erős növekedést mozdítja elő, de egyúttal már a termés előmozdítására és fokozására is hat, igen alkalmas a csontárok trágyázására.

Lényeges a trágyázás ideje is, amennyiben az a különböző trágyaanyagokhoz képest lehet különböző. A legrendesebb ideje a gyümölcsfa trágyázásának az őszi, amikor is a trágyát akár szilárd, akár pedig folyós állapotban juttatjuk a fa gyökereihez. A természetes trágyát t. i. istállótrágyát csakis érett állapotban szabad nyújtani, akár mint feltrágya a felásott talajon elszórni, avagy a fa körül ásott 30-40 cm. mély árokba szórni s hig trágyalével leöntve, hogy hatása biztosabb legyen.

Folyós állapotú trágyával igen előnyösen lehet még tavaszkor a nedvkerítés kezdetével, a fa virágzása idejében és végül úgy június derekán — amikor a jövő évi tenyészrügyek fejlődnek — trágyázni, de megjegyzendő, hogy óvatosan kell eljárni, mert sokszor a túlbuzgóság csak árthat. A gyümölcsfák trágyázására az istállótrágyán kívül még igen előnyösen használható a compost, szaruforgács és fahamu, főképpen ez utóbbi kajszinbarack alá őszzel szórva nagyban előmozdítja a termés hozamát.

Ugyancsak utóbbi időben tért kezdenek hódítani a műtrágyák is mint: Thomassalak, chilisalétrom, gyps, csontliszt, melyek közül a chilisalétrom tavaszkor, a többiek pedig inkább őszi szórtnak a talajba. A talaj mineműsége szerint a laza, homokosabb talaj mindig több trágyát kíván, mint a kötött talaj; ugyancsak a fa életkora is határoz a nyújtandó trágyamennyiség tekintetében, amennyiben a nagyobb, idősebb fák — természetesen — mindig több, bőségesebb trágyázást kívánnak. Az arány körülbelül ez: közép életű és termésű gyümölcsfa évenként istállótrágyából 15 kg. műtrágyából 1/2 kg.-ot kíván rendszeres trágyául, amely számítás azonban csak átlagos.

A rendszeres trágyázás egyéb, kisebb körülményei mindig a helyi viszonyokhoz mérten módosíthatnak, lényege azonban az, amit a fentebbiekben, vázlatosan elmondani óhajtottam.

Csérer Gyula.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

kézi erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva

Teavajat határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **Ujonnán ültetett fák megkarózása.** A legtöbb gazdának az a szokása, hogy csupa túlhajtott gondosságból, az újonnán ültetett fák mellé leveri a karót s ahhoz a fácskát odakötözi, nehogy baja essék. Ez a gondosság nagyon helyén való, de csak részben, mert igen sok csemetefa pusztul el csupán azért, mivel közvetlen az elültetése után szorosan hozzá kötöttük karójához.

Minden fának a földje, az újonnán való ültetésnél, kisebb-nagyobb mértékben, de mindig tetemesen meg fog süppedni, azonban karója, amely mindig mélyebben van leverve, mint a milyen mély a kiásott gödör volt, nem süpped vele s így a fácskát, amely szorosan hozzá van kötve, visszatartja attól, hogy a földdel együtt lesüpfedjen, ami pedig nagyon hátrányos, mert az elültetett fa gyökere alatt, bármilyen gondosan behányjuk is a gyökérzetet földdel, mindig maradnak üregek, amelyek csak a süppedés alkalmával töltődnek ki, de ha a fa nem együtt süpped a földdel, akkor csak az üregek ahelyett, hogy betömődnek, még inkább nagyobbak lesznek s ilyen helyeken a gyökér természetesen elszárad.

Ennek megátlásául úgy kell az első kötetést alkalmaznunk, hogy az laza legyen s e mellett a fán mindig magasabban álljon, mint a karón és gondosan utána nézünk, hogy abban az esetben, ha a fa a kötetést már lehúzta magával, azt rajta ismét magasabbra tegyük, mindaddig, amíg végleg meg nem állapodott a gödör földje, a mi néha csak a nyár végén esik meg és csak akkor szabad a fát véglegesen karójához kötnünk. K—s.

+ **A vörösbor első lefejtése.** Minden szőlősgazda tudja, mennyivel kényesebb a vörösbor kezelése, mint a fehéré. Vidékünkön a vörösbor igen nagy szerepet játszik a termelésnél s országaszerte híresek az illoki, kámenicai és karlovicai vörösborok, a melyeknek különösen első lefejtéséről akarok ezúttal egyet-mást megjegyezni.

Vörösboroknál különösen három dologra kell figyelemmel lennünk: azoknak tiszta ízére, megfelelő fanyarságára és szép vörös színére.

A vörösbornak a levegővel való érintkezése a bor kellemes ízére jótékonyan hat, de nagyon hátrányos színére és fanyarságára s azért lefejtés, feltöltögetés és egyéb alkalommal csak annyira szabad vörös borainkat a levegővel való érintkezésnek kitennünk, a mennyire az feltétlenül szükséges.

A vörösbornak magában kell leülepednie s ülepedését nem szabad mesterséges úton elősegíteni, amint azonban leülepedett, illetve megtisztult, nem kell a söprőn hagyni, mert könnyen megzavarosodik, utólagos forrásba jön s elbetegesedik. A lefejtést sohasem szabad csapon eszközölni, mert így nagyon ki van téve a bor a levegővel való érintkezésnek, hanem csővel kell lefejtenünk.

Vörös borokat oly pincékben tartanunk nem szabad, a melyek nagy forgalmu utcák közelében vannak, mert a rázkódtatás minden vörös bornak árt s némelyik oly érzékeny, hogy erősebb kalapácsütésekre is felzavarodik, különösen fiatal korában; éppen ezért a fejtést is már a helyszínén kell eszközölnünk s

a lefejtett bort semmi szín alatt hónapokig nem szabad gurigálnunk, ha tisztességes vörös borra akarunk szert tenni. K—n.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Darányi Ignác az E. G. E.-hez.

Darányi volt földmivelésügyi miniszter Szabó József E. G. E. elnökhöz — 9516. eln. sz. alatt — a következő meleghangú búcsuzó levelet intézte:

Méltóságos Elnök Úr!

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége folyó évi november hó 3-án kelt legfelső kéziratával a m. kir. földmivelésügyi miniszterium vezetésétől — saját kérelmemre — legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Midőn Méltóságodnak s a bölcs elnöklete alatt álló tisztelt Egyesületnek e tényt nagybecsű tudomására hozom, nem mulaszthatom el, hogy hálás köszönetet ne mondjak azon szíves támogatásért, melyet irányomban mindenkor tanúsítani méltóztatott.

Immár 8 évre terjedő működésem egész tartama alatt mindenkor kiváló súlyt helyeztem arra, hogy azt az akciót, melyet az erdélyi gazdálkodási viszonyok könnyebbé tétele és javítása, új termelési ágak meghonosítása, új birtokvásárlások, a magyar fajnak új telepítések által leendő erősítése s az ezredéves történelmünkkel egykorú székelység felségelése tekintetében teendő elemzések — a tisztelt Egyesület mindenkor szíves bizalommal kifejtett nagybecsű véleményének meghallgatása mellett oly módon törekedjem megindítani és szervezni, hogy az alap, melyet az állam és a társadalmi szervek karöltve leraktak, szilárd és biztos legyen.

Szilárd és biztos, mely lehetővé teszi, hogy az utódok ezen alapon sikeresen munkálkodhassanak tovább s azok, kiknek a hazai földön otthont akarunk teremteni, mielőbb megtalálják, de ki is érdemeljék azt a hajlékot, melyet e hon határain kívül sok csalódás árán, hasztalan kerestek.

Részemről, úgyis, mint a tisztelt Egyesület szíves bizalma folytán, annak tiszteletbeli tagja, továbbra is meleg rokonszenvvel és figyelemmel fogom kísérni működését és ha szerényebb hatáskörben is, azonban mindenkor ott kívánok lenni azok sorában, kik az erdélyi gazdaközönség érdekeit szívükön viselik.

Midőn még arra kérem Méltóságodat

s a tisztelt Egyesületet, hogy engem nagyrabecsült jóindulatukban továbbra is megtartani méltóztassanak, kérem fogadja Méltóságod tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1903. évi nov. hó 3-án.

Darányi.

— **Egy új egyszerre gubózó és fejtő lóhereséplógég bemutatása.** F. hó 7-én mutattak be Felső-Zsukon, a Teleki örökösök birtokán egy új találmányú lóheremag-cséplógépet, mely egyszerre egy géppel gubóz is, fejt is. Gazdák jól tudják, hogy mit jelent ez s mily óriási előny oly gép tökéletes munkája. Az a gép pedig, amelyet láttunk, e kettős munkát teljes tökéletességgel végezte. Az új találmány feltalálója: *Török* Arpád apahidai gépész, ki már több év óta kísérletez és áldoz találmányára s végre az idén igazi siker koronázta fáradságát és ügyességét. — A bemutatón, többek között megjelentek: *Báró P. Horváth* Kálmán, *Gruner* Károly, gr. *Teleki* Domokos, *Flórián* Gergely, s a vidék gazdatiszti karából többen. Az E. G. E. képviselőjében megjelent: *Tokaji* László titkár. A gép egy uradalmi Hofherr és Schrantz-féle külön gubózó és fejtő géppel egy kazalból dolgozott és az arány ugyanazon idő alatt a következő volt: A *Török* gépe csépelte 9 zsákot, a másik 4-et. A tisztaság egyenlő. A két gép hajtóerejének, munkáslétszámának és költségének aránya: 3 : 5. volt. Kíváncsian nézünk elébe egy nyilvános versenynek, melyre a feltaláló felszólítani készül az összes hasonló gépek gyárosait. Az értékes találmány méltatására még visszatérünk.

— **Tenyészanyagkiosztás a Székelyföldön.** Az erdélyi magyar fajta tenyész tehén és üszőállomány fentartása és fejlesztése céljából a székelyföldi m. kir. kormánybizottság 100 tenyész tehén és üsző bevásárlásával es ezeknek Kézdivásárhely és a kézdi járásban leendő kiosztásával Kézdivásárhely és vidéki Gazdasági Egyesületet bízta meg a m. kir. földmivelésügyi miniszterium által megállapított és alább felsorolt módozatok figyelembe vételével: 1. A kiosztott tehén, vagy üsző a vételár és 4%-os kamata teljes visszafizetéséig az államkincstár tulajdona marad, ez idő alatt tehát el nem idegeníthető. 2. A tehének ára 3 részletben fizetendő vissza, mindenik részlet az év november havának első napján. Egy éves és két éves üszők vételára pedig két részletbe lesz visszafizetendő s a visszafizetés azon év november havának első napján kezdődik, a melyik évben az üsző három éves korát betöltötte. 3. A kiosztott üsző vagy tehén az érték 80%-ig az államkincstár terhére biztosítottatik. Az egyesület fölhívja ennél fogva a kézdi járás gazdáit, hogy a kik magyar fajta tehén vagy üsző borjut óhajtanak kapni, azok 10 nap alatt az egyleti titkárnál jelentkezze-

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított azél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcím: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőny-cím: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

nek. Azonban megjegyeztetik, hogy a m. kir. székelyföldi kormánybiztosság útásítása szerint, csak oly gazdák jelentkezhetnek, a kik kellő biztosítékot tudnak nyújtani a vételár visszafizetésére, amit különben két fizető keznek az aláírásával is biztosítani kell. A szépen fejlett magyar fajta tenyésztésének és üzők a kiosztásban részesedő gazdák által bárhonnan tetszés szerint választhatók és egy, a jelentkezések után a Gazdasági Egyesület által megjelölendő napon, átadás alkalmával fognak kifizettetni.

— **Bortőzsdé.** A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségének igazgató választmánya Percel Dezső elnöklésével megtartott gyűlésén elhatározta, hogy a szervezendő bortőzsdét november hó 28-án megnyitja és ez alkalommal az országnak összes termelői — ha nem is szövetségi tagok — részt vehetnek. A tőzsdének illetőleg a borvásárnak ünnepi megnyitására a kereskedelmi és földmívelési minisztert és a sajtó képviselőit is meghívják. A bortőzsdé, helyesebben borvásár tudnivalói ezek:

Folyó évi november hó 28-án délelőtt 10 órakor nyitja meg borvásárját. A vásár egész napon át tart.

A borvásáron mint eladó részt vehet minden magyarországi bortermelő, aki abbeli szándékát az Országos Szövetség központi irodájában legkésőbb *f. é. november hó 20-ig bejelenteni.*

Minden részvevő köteles az eladásra szánt borainak minden fajtájából 3—3 darab fél-literes minta üveget bérmentesítve beküldeni és eladó borának mennyiségét, árát és raktározási helyét bejelenteni, valamint azon szőlőfajokat megnevezni, melyekből bora készült. A minták a tulajdonosnak pecsétjével ellátandók és *legkésőbb f. é. november hó 23-ig beküldendők.*

A beküldött mintákból az érdeklődő vevők részére a vásáron egy egy üveg lesz kibontva. Az el nem adott borok mintái a beküldők rendelkezésére állanak.

Mint hogy a borvásáron történő vételek és eladások azon kikötés mellett köttetnek, hogy a minta az eladó bornak teljesen megfelel, — figyelmeztetjük a tisztelt eladókat, hogy csakis oly mintákat küldjenek, melyek az eladó borkészletüknek hű átlagát képviselik.

A mintát beküldő termelő, személyes megjelenésben való megakadályozása esetére akárkit, s így a Szövetség központi irodáját is megbízhatja borainak eladásával.

A borvásáron kötött üzletek után a szövetséget semminemű közvetési díj nem illeti.

Az összes bejelentések, mintaküldemények, tudakozódások, stb. *Magyarországi Bortermelők Borkereskedők Országos Szövetsége Központi Irodája Budapest, VI. kerület, Bajza-u. 26.* címre küldendő.

A központi iroda bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, útbaigazítással. A választmány megbizta a középponti irodát, hogy kérésnyit terjesszen az országgyűlés elé, hogy az Olaszországgal kötendő új kereskedelmi szerződés körüli tárgyalások megkezdéséig is, a szerződésnélküli állapot elkerülése végett szükségesnek mutatkozó ideiglenes megállapodás megkötésére hatalmazza föl a kormányt ama határozott kívánságának kifejezésével, hogy a borvámzáradékot végképpen elejtsék. Igen nagy érdeklődés mellett tárgyalta a választmány a borbizományosi és ügynöki közvetítés díjazásának kérdését és többek hozzájárulása után Percel Dezső elnök indítványára elhatározta, hogy a borkereskedelmi szökványtervezet elkészülte előtt, melyet a középponti iroda fog elkészíteni, a legközelebbi választmányi ülésre meghívja a borbizományosok képviselőit, hogy minden tekintetben kielégítő megállapodásra juthassanak.

— **Kalmár Zsigmond utóda,** az ismert jóhírű hódmezővásárhelyi rostagyáros, e hó 14-én újon épített gyári helyiségeibe költözvén, ez alkalomból munkásünnepet rendezett, melyre az egész országból is számos vendéget

hívott. Mi is gratulálunk a nevezetes alkalomból.

— **A gazdasági tudósítók a hazai iparré.** A földmívelésügyi miniszter gazdasági tudósítói legutóbbi kongresszusukon azt az elismerésre méltó hazafias határozatot hozták, hogy az O. M. G. E. ipari és kereskedelmi osztályának följánlják szolgálataikat oly célból, hogy a gazdaközönseget a versenyképes hazai iparcikkek fogyasztói sorába toborozzák. Az O. M. G. E. a napokban fogja a földmívelésügyi miniszterium révén a gazdasági tudósítók szétküldeni azokat a pontokat, a melyeket Gaál Jenő dr. elnöklete alatt az ipar- és kereskedelmi szakosztály Forster Géza igazgató és Zórád István titkár előadói véleménye alapján a hazai iparcikkek terjesztésére, fölismérésére és megkedveltetésére egyrészt, a külföldi iparcikkek kiszorítására másrészt körlevelébe fölvev. A körlevél az ipari földolgozásra alkalmas növények, mint például a kender és a len fokozottabb termelésre is föl hívja a gazdasági tudósítók figyelmét a minthogy a textilipar meghonosodásának egyik legfontosabb föltétele e növények termelésében rejlik.

— **A nép téli munkája.** Érdekes jelentés érkezett a földmívelésügyi miniszteriumba arról, hogy mely községekben a házi és népi iparnak mely ágát művelik. Az országban 38 vármegyében vesszőfonással, 20 vármegyében sás és gyékénfonással, 25 vármegyében seprőkötéssel, 22 vármegyében szalmafonással foglalkoznak. Minthogy csak kosárarut többet egy milliónál hozunk be külföldről, e tekintetben nagy fellendülés várható. A háziipari előmunkások száma meghaladja az ötvenezretet.

— **Heremag-kivitel.** A magyar magkereskedők ez idén újabb kudarcokkal gazdagodnak, nem annyira a gazdák, mint inkább a saját maguk rovására. A luczernamag az ország minden részében ki van már csépelve, a természet eredmény oly csekély, hogy hazai szükségletünk kielégítésére alig marad, mert míg az elmúlt esztendőben a magyar birodalomban 36.000 mázsa luczernamag termelt, melyből Békés vármegyemaga 4500 mázsát szállított, addig a folyó évi össztermés alig közelíti meg az 5000 mázsát. Franciaország, mely a luczernamag hazája és mely az egész világra szóló kivittelt üzi ezen cikkben, vételeivel ez idén Magyarországra szorult, mert termése ugy minőségileg, mint mennyiségileg balul ütött ki. Egy pársi világcég nyitott és titkos ügynökei segítségével luczerna-termésünk javarészét már magához váltotta és míg a budapesti piacot jelentéseivel félrevezetni igyekszik, addig az ország minden termelő vidéken a vásárlást suttogomban folytatja. — Nemrég ilyen módon a békési termésnek maradványát, ezer mázsát, ütötte le a magyar kézről. Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy az idén Amerika is bevételre szorul, Olaszország gyenge termésével pedig várakozó álláspontot foglal el, önként következik, hogy mire az élelmes idegenek egész termésünket kivitték, a maga nemében párját ritkító áremelkedés fog beállani. Sürgős figyelmeztetés ez, hogy a magyar kereskedők és gazdák ezen megtévesztésnek föl ne üljenek, mint a hogy fölültek a múlt évben egy csehországi cégnek, mely sok millió forintot érő löheremagot vitt ki 50—60 forintjával métermázsánként és 70—80 forintjával visszaküldte, a mit különben ez idén is folytatni igyekszik, mivel a magyar kereskedő, nembánomsága következtében, az ilyen finoman szőtt hálón áttekinteni képtelen.

— **Török A. és Társa Budapest.** Ha körültekintünk a különböző fölarúsítók között, önkénytelenül a Török-cég tűnik fel előttünk. Nemesak azért, mert hazánkban a legnagyobb osztályársjáték-üzlet birtokosa, hanem azért is, mert e cég vevői kiváló szerencsével játszanak. Állításunk megerősítéséül csak a legutóbbi hat hónap eredményeire mutatunk rá Ezen rövid idő alatt nemesak a 600.000 koronás legnagyobb fönyereményt, hanem a 100.000, 90.000, 60.000, 50.000, 30.000, több 10.000, 5000 és 2000 koronás nyereményt és még sok egyéb nyereményt nyertek a cégnél. Számítalan hálaíratot kap e cég szerencsés vevőitől. Ama határtalan bizalom, melyet e céggel szemben a vevők tanúsítanak, a legszelebb körök-

ben mindinkább nagyobbodik, mert a nagy közönség ismeri e cég szerencsésjét, korrekte üzletelvéit, pontosságát, titoktartását és a legmesszebbmenő előzékenységét. Ennélfogva Török A. és Tsa bankházát Budapest, Teréz-körút 46.b. (Fiókok: Váci-körút 4., Múzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54.) bárkinek is méltán ajánlhatjuk. A tervezet szerint az I osztály húzása már a legközelebbi csütörtökön és pénteken, november 19 és 20-án lesz. Az eredeti sorsjegyek árai: egy egész 12.—, egy fél 6.—, egy negyed 3.—, egy nyolcad 1.50 korona. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Tsa bankházához Budapestben, mely céget bárkinek ajánlhatjuk.

Malátakészítő vállalat.

Kis-Velence.

Malátacakes minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtáp-sütemény 1 nagy doboz 2 kor., 1 kis doboz 50 fill.

Malátalikör tiszta maláta-kivonatból készült erősítő és üdítő likör. A likörök királya 1 palack 2.30 kor.

Malátakeresü tiszta malátából, maláta-kivonatból és a leghatásosabb gyógynövényekből készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő. 1 palack 2.30 kor.

Malátabrandy tiszta malátából készült erős férfital. Kitanó élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túleröltetés után 1 palack 3.75 kor., 2.— kor. és 0.95 kor.

Malátarum valódi jamaikai rummal és tiszta malátával van készítve. Teához a legjobb rum. 1 palack ***2.30 kor., **2.10 kor., *1.80 kor.

Malátakivonat-czukorka tiszta maláta-kivonattal készült leg-hatásosabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bántalom ellen. 1247

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Az 1903. évben Londonban a kristálypalotában rendezett nemzetközi élelmiszerkiállításán az első díjjal **GRAND PRIX** lettek kiüntelve.

Kaphatók Kolozsváron Burger Frigyes, Hirschfeld Sándor, Kónya Sándor utóda, Adi László, Zsilinszky Antal, Benke Dezső, ifj. Gráf Lőrincz, Marusán Bogdán, Gyulai Jenő cégeknél és a többi elsőrendű fűszer- és csemegeüzletben.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belkőzép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltóköcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzalogköcsönöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4½, 4¾ és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A. 1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
2. 20 " " " " " K. 41.75 f.
3. 30 " " " " " K. 34.79 f.
legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B. 1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
2. 25 " " " " " K. 36.57 f.
3. 35 " " " " " K. 32.05 f.
legkisebb kölcsön 5000 korona.

C. 1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
2. 40½ évi " " " " " K. 29.69 f.
3. 50 évi " " " " " K. 23.22 f.
legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D. 1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 26.11 f.
legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benó Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETÉ MELLETT:

Felölő szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HERMANN E.**Varrógép és kerékpár nagy raktára**

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 forint 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint 50 krtig. Kerékpár acetilén lámpa 2 forint 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért. 1109

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősége Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekért.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítási alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.120— „
Tartalékok	190.400-30 „

Összesen 1,858.520-30 K

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint.

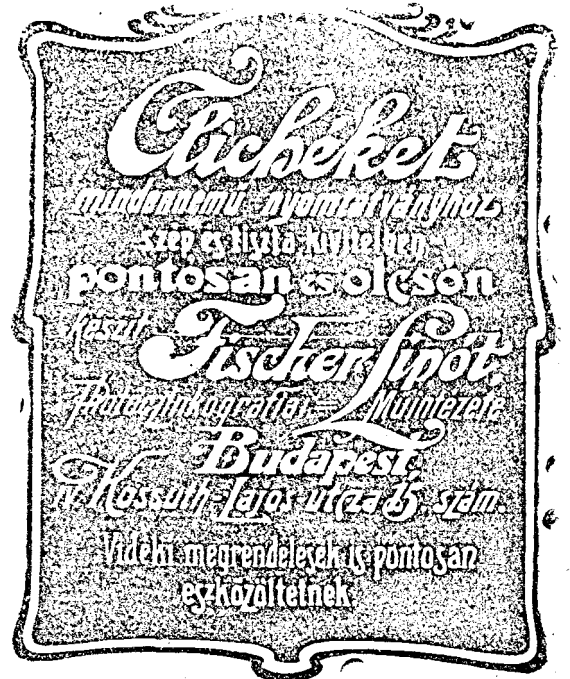
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta c.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

1011.

HIRDETMÉNY.

A kolozsvári cs. és kir. katonai élelmezési raktár (Sétatér-utca 4. sz.) szeptember havának folyamán földbirtokosoktól és azok egyesületeitől

**1400 métermázsa rozst és
900 „ zabort vásárol.**

Az erre vonatkozó közelebbi tudnivalók az 1903. július 30-iki 1158. számú hirdetésben foglaltatnak.

Fölvilágosításokat a rendes hivatalos órák alatt a főntnevezett, élelmezési raktár irodájában adnak.

Kolozsvár, 1903. november havában.

**A cs. és kir. katonai élelmezési raktár
kezelő bizottsága, Kolozsvárt.**

1248

AVIS O.

Das k. und k. Militär-Verpflegsmagazin in Kolozsvár, (Sétatér-utca No. 4.) kauft im Monate November 1903. von Grundbesitzern und deren Vereinigungen

**1400 Meterzentner Roggen und
900 „ Hafer**

Die näheren diesbezüglichen Bestimmungen enthält die Kundmachung zu No. 1158. vom 30. Juli 1903.

Auskünfte werden während der gewöhnlichen Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegsmagazins ertheilt.

Kolozsvár, im November 1903.

**Von der Verwaltungs-Kommission
des k. und k. Militär-Verpflegsmagazins
Kolozsvár.**

1248

Beocsini Cémentgyári Unió**Redlich, Ohrenstein és Spitzer.**

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli díszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak: BEOCSINBAN Szerémmegye Pétervárad mellett.	Iroda: BUDAPEST, V. kerület, Alkotmány-utca 10.
--	---

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normaliaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába körül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Kerestetik 1904. januárius 1-ére egy 260 holdas, állattenyésztésre alapított erdélyi gazdaságba józan, becsületes, törekvő, nőtlen, esetleg nős, lehetőleg földműves iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró egyén. Javadalmazás: évi 240 korona és ellátás.

Az állásra reflektáló gazdasági egyesületi tagok nevezett egyesület titkári hivatalánál tudhatják meg a címet.

Gazdatiszti állást keres, kellő intelligens 37 éves, nős végzett szőlész és borász, ki a gazdaság minden ágában tapasztalt, úgy az állattenyésztés, tehenészet, tejgazdasághoz kitűnően ért; nagyon erélyes, szorgalmas. Nagy uradalmakban, mint gazdaszist működött, jó bizonyítványokkal rendelkezik. A fajbaromfi tenyésztést is érti. Állását bármikor elfoglalhatja fizetés megállapodás szerint. Czim a kiadóhivatalban. 1239

Szőlő s gazdasági intéző. Elméletileg és gyakorlatilag képzett intéző megfelelő állást keres. Elfogad esetleg más bizalmi állást is. Megkeresések kéretnek: „Intéző” jelige alatt az Erdélyi Gazda kiadóhivatalába. 1245.

Egy 19 éves fiatal ember, ki IV. gymn végzése után egy kétezer holdas gazdaságba lépett, mint gyakornok, hol erdőszet, szőlő, pinczekezelés, marhatenyésztés és a mezőgazdaság minden ágával foglalkoztatva volt, s már egy és fél éve működik; megelőzőleg is gyakran foglalkozott a gazdasággal, jelenben már annak minden ágával némi ismeretességgel bír, állást keres, mint ispán vagy számtartó. Állását bármikor azonnal is betöltheti. Bővebb felvilágosítás a kiadó hivatalban nyerhető. 1224

Kezelőtiszti állást keres január 1-re gazdasági szakiskolát végzett, 12 évi gyakorlattal, a magyar, tót, és román nyelvet bír. 30, éves nőtlen, keresztény gazdaszist. Jelenleg Erdélyben egy bárói birtokon van, szives ajánlatokat kér. **Ledvényi János** Kékes Szolnok-dobokam. 1227.

Különlélek.

Hantz Sándor

— könyvkötő —
Kolozsvárt, főtér 9.

Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással **előnyös** árákért teszek eleget. 1213

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —
Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass házban levő

fényképészeti műtermeket

megnagyobbitva

ujjonnan építették és

a kor minden igényeit

kielégítőn fényesen

berendezték

s kérik a n. é. kö-

zönség további

pártfogását.

1127.

Váltóbuza vetőmag
— eladó. —

Kitünő minőségű, bő termésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb

Ára q-ként 17 kor.
Űzv. gróf Pejachevich Arthurné mező-őri uradalmában

Posta: **Kolozs.**
Vasút: **Virágosvölgy.**
1244

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget **Budapest,** VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője **Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz.** Kivánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

B. Bak Lajos

Őfésasz. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az aranykoronás keresztbíró... tokosa...

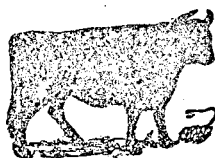
műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete
Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonolyt titoktartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaszistoknak, hivatalnokoknak, éves lakóknak vidékre.

Kölcsönöket betáblázásra minden irányban a legmesszebbmenő előnyök és kedvezményekkel közvetít igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellett **KANITZER REZSO** bankbizományos. **BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7.** Válaszbélyeg melléklendő. 1198

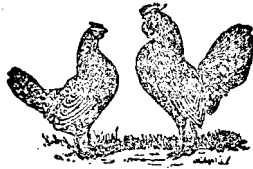

Eladó

4 darab magyar-erdélyi tenyész tehén, Somogyi Albert, országos törzskönyvbe felvett, héjasfalvi tenyészében. **N. Küllöm.** Héjasfalva, posta helyben. 1246

Önálló főtiszti állást

keres, 32 éves, romai katolikus vallású, nős, gyermektelen, szakképzett gazda, ki a közgazdasági írói pályán is működik és nagyobb uradalma knál ilyen minőségben alkalmazva volt, az intenzív modern gazdaság minden ágában tökéletes jártassággal bír, továbbá a legkitűnőbb referenciákkal rendelkezik. — Szíves megkereséseket továbbít a kiadóhivatal. 1240

Sárga Orpington

kakasok korai kelésből származók, szép és fejlett példányok eladók darabonként 12 koronáért. — Nyári kelésből darabonként 10 koronáért.

Ordódy Mailáth Gizella, BUDAPEST,
IV. Múzeum-körút 7. sz. 1235

Nemes harczi kanarit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénz visszaadom. Tenyészdem több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve Csomagolás ingyen. **Óváry József,** a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Rákossíliget saját házban Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő ututitással bérmentve. 126

CIMBALOM
részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld **Varga Pál** cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leggyorsabban megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvétellel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1132

Bajor I.
angol törzsből métermében **KOLOZSVÁRT,**
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hintz-ház, bejárát Wesselényi u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetekből minták kívül jutányosan vállalatunkból **tanulmányos** és **disztribúciók**, valamint **szport, vadász és gazdasági ruhák!**
1120

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyanintén összes nő övszerek) **P. Bergarand** fils legújabb sebb parisi gyarostól legelőnyösebben beszerezhetők **POLGAR SANDOR-nál** **BUDAPEST,** VII., Erzsébet-körút 50. sz. **Részletes képes árjegyzék** ingyen. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kívárgattott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1204.

Jutányosan eladók:
— **Százados marha-**
mérlegek,
1500 klg. hordképességű erős vaskorlással, 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;
— **Szekér hidmérlegek,**
4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.
Becserélek:
ócska marhamászakat új marhamérlegekre Minden mérleg iörvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040
DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a
„Baromfitenyésztés”
című képes hetilaphóból.
E szakfolyóirat felőleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.
A baromfitenyésztés minden ágáról között nagy számú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják.
A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.
Szerkeszti. **Hreblayné Dedinszky Adél.**
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, VIII., Nap-u. 19.**

Őszi telepítésre kitünő faj
Kosárfüzdugványokat
ajánl jutányos áron s kivánatra árjegyzéket küld az uradalmi nemesfüzteleg kezelősege
GALGÓCZ. 1218

Gyümölcsfák. Őszi ültetésre ajánlunk minden fajtájú gyümölcsfát, nagy készletek a legjobb fajták bók tömeges ültetésre. Diszfák, gyümölcsstermő-cserjék, boggyógyümölcs, disznóvénny, gyönyörű gömbölyű akácok, gyümölcsujdonságok, alapozások stb. — Kizárólag a legjobb minőségű, egészsé-

ges gyökerű növényeket küldenek a megrendelőnek. A jó minőségért felelősséget vállalnak. Gyümölcsparc és kerti berendezések elvállaltatnak. Fölvilágosítás gyümölcsügyben díjtalan. — Katalógus ingyen és bérmentve. 1234

FISCHER és TÁRSA faiskolák, NAGY-ENYED.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul kedvez főárudánk a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereseményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a 100.000 „ főnyereseményt a 74366. „ „
a 90.000 „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereseményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó év november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a húzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.** 1216

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm } A nem tetsző
mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) törölnöd.

Pontos cím:

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő
Egyedüli erdélyrészi

Diszító műterme, Horgany- és Érc-czimtábla Öntődeje.
Kolozsárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz

Készít mindennemű horgany és érczöntésű felirat-táblákat, u. m. közséjjező útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások díszítéseit, egyleti, templomi és díszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén díszítési tárgyak, lobogók, czimerek stb-ik kölcsön is adatnak.

Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-
szövetfonat, kerítés és

ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítéseit és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

Nélkülözhetetlen háztartási czikk

a **VIKTORIA**-gyalu, mely egymaga pótolja a tők, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.

VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám
Viszon elárusítók kerestetnek.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,

Váci-körut 17. szám.

Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők kerestetnek.

1101.

